

Atatürk, 1923 senesi Ağustosunda Kastamonu ve İneboluya yaptığı seyahatlerinde, belli başlı inkılaplar arifesinde, bizim için artık. Batı medeniyetine uzak ve yabancı kalmanın imkansızlığını şöyle ifade ediyordu:

“Bütün Türk ve İslam alemine bakınız, zihinleri medeniyetin emrettiği şümul ve tealiye uyamadıklarından ne büyük felaketler ne ıstırap içindedirler... Medeniyet öyle kuvvetli bir ateştir ki ona bigane olanları yakar ve mahveder, Medeni olmanın ayrılmaz vasıflarını da şöyle belirtiyordu:

“Medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı fikri ile, zihniyeti ile medeni olduğunu isbat ve izhar etmek mecburiyetindedir. Medeniyim diyen Türkiye Cumhuriyeti halkı aile hayatı ile, yaşayış tarzı ile medeni olduğunu göstermek mecburiyetindedir. Velhasıl medeniyim diyen Türkiyenin, hakikaten medeni olan halkı başından aşağıya vaz'ı haricisi ile dahi medeni ve mütekamil insanlar olduğunu göstermeğe mecburdurlar”

Mustafa Kemal irtica hareketi ve mürteciler hakkında da daha Cumhuriyetin ilk yıl dönümünde, düşüncelerini şöyle açıklamıştı: “Bundan sonra ancak bir şey varidi hatırlanabilir. O da, bazı adi politikacıların, hasis menfaatperestlerin o vehim ve hayali uyandırmaya çalışması, o yüzden tatmini hırs ve menfaat düşüncesinden ibarettir. Temin ederim ki, bütün mevcudiyetimle temin ederim ki, bu gibiler her ne şekil, suret ve vesile ile olursa olsun, mevcudiyetlerini ihsas ettikleri gün, Türk milletinin amansız kahrına hedef olmaktan kurtulamıyacaklardır. Artık Türkiye din ve şariat oyunlarına sahne olmaktan çok yüksektir. Bu gibi oyuncular varsa kendilerine başka taraflarda sahne arasınlar. Mazinin gafletleri, paslı ataletleri, Türkiye halkının dimağından silinmiş olduğundan şüphe ve tereddüde mahal yoktur. Vasıl olduğumuz mes'ut vaziyetten bir katre geriye gitmek kimsenin mevzuu bahis etmeğe dahi salahiyettar olmadığı kat'i bir hakikattir”.

Atatürk, millet ruhunu ve kabiliyetlerini, bilinmeyen bir hazineyi keşfeden bir insan gibi, meydana çıkaran, bu manevi ve heybetli varlığı sezen, sonra da ona şekil ve mana vermeye bütün hayatını vakfetmiş olan müstesna değerinde bir kimsedir. Onun kültür sahasında en ehemmiyetli ve en cesur yenilik hareketi, ilerleme hamlesi yazı inkılabı oldu. Yeni Türk harfleri kabul ve bizzat kendi baş öğretmenliği idaresinde millete mal edildi. Atatürkün dikkati, milli şuurun inkişafına müsait ve istikbalde meydana getireceği neticelerle inkılapların kökleşmesine ve gayelerine yarıyabilecek olan ilmi konulara ve meselelere de şamil oldu. Türk tarihinin derinliklerine nüfuz etmek ve Türk dilinin inceliklerine, zenginliklerine ulaşmak ve bu suretle de büyük Türk milletini parlak ve muhteşem bir istikbale sevk etmek onun başlıca endişe ve hedefi olarak son nefesine kadar meşgul olduğu meselelerdi.

Atatürk'ün ele aldığı hayati konulardan biri de Türk kadınına, Türk cemiyeti içinde, layık olduğu mevkii vermek, onun hukuki ve sosyal durumunu medeni milletlerdekine uydurmak idi. Kadınların içtimai hayata son derecede az karışmaları, ötedenberi şarkta görülen bir haldi. İslamdan sonra ise bu keyfiyet şuursuz bir taasup haline getirilmişti. Halbuki, asıl Türk adetleri arasında kadına hürmet etmek, hayatın hemen bir çok sahalarında kendilerinden hizmet ve vazife beklemek esastı. İslam dünyasındaki kadının vaziyeti bir taraftan onun mevkiini küçültmekte ve diğer yandan da Türk cemiyetinin yarısını, bilhassa çocuklarımıza ilk terbiyeyi veren kısmını, aşağı bir seviyede tutmakla bu cemiyeti zayıf düşürmekte ve adeta meflûc bırakmakta idi, O, Türk kadınının hukuki

ve sosyal durumunda köklü bir inkılap yaptı, onu her vazife ve mevkie getirmek, memur, hakim, milletvekili ve saire olabilmelerini temin etmekle yükseltti. Cehlin ve taassubun elinden kurtararak ve herkesi Türk kadınına hürmete mecbur ederek Türk bütünlüğünün kıymet ve kudretini arttırdı.

Atatürk inkılaplarının esas ruhu hedefi Batı medeniyetine ulaşmak olduğu için, hayatın her sahasına taallük ediyordu. Türk toplumunun ilerleme hızını arttıracak, onu hayata bağliyerek daha fazla mesrut kılacak her hareket ve inkılap konusu idi. Mesela, Şark Musikisi melankolik, az çok uyuşturucu ve atalete sevkedici karakteri ile bu cemiyetin aradığı ve ihtiyacı olduğu bir müzik vasfında olamazdı. Avrupa klasik musikisini benimsemek, Türk ruhundan fıskıran asıl müziği Batı metodu ile işleyerek ve onu armonize ederek medeniyet dünyasına mal etmek, bizzat kendi zevk ve itiyatlarına da aykırı olmakla beraber, bu sahadaki kötü geleneklerden ayrılmak, onun çok ehemmiyet verdiği bir nokta idi. Ölümünden kısa bir müddet evvel, Ankara Halkevinde bir Gaziantep gecesinde, Türkün asıl musikisi, onun Batı medeniyeti ile tamamen kaynaşmasına hizmet edecek ve ruhlara ulviyet, enerji ve güzel hisler aşılıyacak musikinin nasıl olması lazım geldiği hakkındaki sözleri bugünkü gibi hatırımdadır.

O, halkı sevmeği, halka güvenmeyi ve yalnız millet ile birlikte Türk yurdu için çalışmayı en yüksek bir derecede benimseyen ve herkese öğreten bir inkılapçı idi. Atatürk, Türk milletine, bütün hürriyetlerinin teminatının müsbet kafa terbiyesinde, ahlak ve karakter terbiyesinde, her türlü cebir ve tahakküme karşı koyan, şahsi menfaatler ve ihtirasların üstünde, milli hakimiyet ve sosyal adalet nizamında olduğunu telkin etmiş ve bunu aramayı hedef saymıştır.

Atatürk İnkılaplarıyla şahlanan ve istikbal için büyük ümit-

(Devamı Sa. 7. Sü. 8 de)